

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

RPZ- 62/4/06/KO

Poznań, dnia 28 grudnia 2006 r.

DECYZJA Nr RPZ 35/2006

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity - Dz. U. 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 roku w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. 2002 r. Nr 18 poz. 172; Dz. U. 2003 r. Nr 6, poz. 68),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

I. na podstawie art. 23 e ust. 1 i 2 w związku z art. 23 a ust. 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **uznaje się**, działania Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, **za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** polegającą na nieudzielaniu konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez formułowanie postanowień umów o pożyczkę gotówkową z naruszeniem art. 4 ust. 2 pkt. 1, 7 i 9 oraz art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. *o kredycie konsumenckim* (Dz. U. 2001, Nr 100, poz. 1081 ze zm.) i niepodawaniu w umowie o pożyczkę informacji o:

- organie, który zarejestrował działalność kredytodawcy (art. 4 ust. 2 pkt. 1);
- sposobie zabezpieczenia i opłatach należnych kredytodawcy z tego tytułu, mimo iż umowa w pkt. 12 przewiduje możliwość ustanowienia zabezpieczenia po zawarciu umowy (art. 4 ust. 2 pkt. 7);

oraz podawaniu wprowadzających w błąd informacji o:

- całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnienie w tym koszcie opłaty przygotowawczej (art. 4 ust. 2 pkt. 9 oraz art. 7 ust. 1);

i stwierdza się **zaniechanie jej stosowania** z dniem 20 lutego 2006 r.;

II. na podstawie art. 23d ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **uznaje się**, że działania Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, polegające na niepodawaniu w umowie o pożyczkę informacji o prawie konsumenta do niespłacania pożyczki lub oprocentowania w ciągu 10 dni od dnia zawarcia umowy **nie stanowią praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** w rozumieniu art.

23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim;

- III. na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się**, działania Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, **za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** polegającą na zobowiązaniu konsumentów do spłaty pierwszej raty pożyczki w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy, tj. przed upływem terminu do odstąpienia od umowy, co stanowi naruszenie art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania**;
- IV. na podstawie art. 23 e ust. 1 i 2 w związku z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się**, działania Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, **za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** polegającą na formułowaniu postanowień umów o pożyczkę gotówkową oraz formularza odstąpienia od umowy bez uwzględnienia faktu, iż umowa zawarta jest poza lokalem przedsiębiorstwa, z naruszeniem art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. 2000, Nr 22, poz. 271 ze zm.) tj. niepodawaniu informacji o prawie odstąpienia od umowy pożyczki także drogą listowną (art. 2 ust. 1) oraz pozbawianiu konsumenta prawa do zwrotu wszelkich poniesionych przez niego opłat, w tym także opłaty przygotowawczej (art. 2 ust.3); i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** z dniem 20 lutego 2006 r.;
- V. na podstawie art. 23d ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się**, że działania Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, polegające na nie przyznawaniu konsumentom odsetek ustawowych od dokonanej spłaty raty kredytu przed upływem 10 – dniowego terminu do odstąpienia od umowy **nie stanowią praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** w rozumieniu art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny;
- VI. na podstawie art. 23 e ust. 1 i 2 w związku z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się**, działania Konsorcjum Biznesowe Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku, **za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** polegającą na bezprawnym obciążaniu konsumentów zawierających umowę o pożyczkę zobowiązaniem do zwrotu kosztów prowadzenia przez Konsorcjum Hawryluk windykacji, w tym windykacji przez firmy zewnętrzne oraz opłaty za wysłanie listu w wysokości 15 zł i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** z dniem 20 lutego 2006 r.;

Uzasadnienie

W dniu 19 grudnia 2005 r., zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 3a rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, przekazana została do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu skarga konsumentka na działania dwóch spółek tj. Konsorcjum Biznesowego Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku oraz Kredyt Express Hawryluk sp. j. z siedzibą w Śremie.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2005 r. wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające o sygnaturze RPZ – 402/24/05/KO, mające na celu zbadanie czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W odpowiedzi na wezwanie z dnia 21 grudnia 2005 r., Konsorcjum Biznesowe Euro Inwest sp. z o.o. (dalej: Konsorcjum lub Spółka), pismem z dnia 29 grudnia 2005 r., przekazało wzorzec umowy pożyczki gotówkowej, regulamin udzielania pożyczek gotówkowych, wzór karty informacyjnej o kliencie, książeczkę spłat oraz druk dyspozycji wyrażającej przez pożyczkobiorcę zgodę na potrącenie zaległej kwoty pożyczki z wynagrodzenia. Zgodnie z oświadczeniem Spółki, ww. dokumenty są stosowane w umowach zawieranych z konsumentami.

Spółka wyjaśniła ponadto, iż działalność prowadzi na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. *o kredycie konsumenckim* (Dz. U. 2001, Nr 100, poz. 1081 ze zm.) - dalej: ustawa o kredycie.

Pismem z dnia 19 stycznia 2006 r. Spółka wyjaśniła procedurę udzielania pożyczek, a także załączyła tabele zawierające wyliczenia odsetek oraz rocznej rzeczywistej stopy procentowej (dalej: RRSP). W załączeniu do ww. pisma Konsorcjum przesłało przykładowe umowy zawarte z konsumentami w miesiącach: wrześniu i październiku 2005 r.

Na podstawie zebranego materiału, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) doszedł do przekonania iż działania Konsorcjum mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Postanowieniem z dnia 23 lutego 2006 r. wszczęte zostało postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wskazanych w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* (dalej: Ustawa), polegających na:

1. nieudzielaniu konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez formułowanie postanowień umów o pożyczkę gotówkową z naruszeniem art. 4 ust. 2 pkt. 1, 7 i 9 oraz art. 7 ust. 1 i art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim i niepodawaniu w umowie o pożyczkę informacji lub podawaniu wprowadzających w błąd informacji o:

- organie, który zarejestrował działalność kredytodawcy;
- sposobie zabezpieczenia i opłatach należnych kredytodawcy z tego tytułu, mimo iż umowa w pkt. 12 przewiduje możliwość ustanowienia zabezpieczenia po zawarciu umowy;
- całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnienie w tym koszcie opłaty przygotowawczej;
- prawie konsumenta do niespłacania pożyczki lub oprocentowania w ciągu 10 dni od dnia zawarcia umowy.

2. formułowaniu postanowień umów o pożyczkę gotówkową oraz formularza odstąpienia od umowy bez uwzględnienia faktu, iż umowa zawarta jest poza lokalem przedsiębiorstwa, z naruszeniem art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. *o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny* (Dz. U. 2000, Nr 22, poz. 271 ze zm.), (dalej: ustawa o ochronie niektórych praw...), tj. niepodawaniu informacji o prawie odstąpienia od umowy pożyczki także drogą listowną (art. 2 ust. 1) oraz pozbawianiu konsumenta prawa do:

- zwrotu wszelkich poniesionych przez niego opłat, w tym także opłaty przygotowawczej;
- uzyskania odsetek ustawowych od dokonanych przez konsumenta przedpłat;

3. bezprawnym obciążaniu konsumentów zawierających umowę o pożyczkę zobowiązaniem do zwrotu kosztów prowadzenia przez Konsorcjum windykacji, w tym windykacji przez firmy zewnętrzne oraz opłaty za wysłanie listu w wysokości 15 zł.

Postanowieniem z dnia 17 marca 2006 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, całość materiału postępowania wyjaśniającego o sygnaturze RPZ-402/24/05/KO poprzedzającego wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Pismem z dnia 7 marca 2006 r., Konsorcjum wyjaśniło, iż postanowienia umowy dotyczące zabezpieczenia kredytu oraz obciążające kredytobiorcę kosztami windykacji są postanowieniami „martwymi”, które nigdy nie były wykorzystywane.

Spółka zapewniła, iż niewliczenie opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu kredytu było przeoczeniem, które zostało uzupełnione. Spółka oświadczyła również iż dostosowała się do wymogów ustawy o ochronie niektórych praw..., tj. dopuściła możliwość odstąpienia od umowy także drogą listowną oraz zapewniła zwrot opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy w ciągu 10 dni.

Spółka wyjaśniła, iż brak w umowie pożyczki informacji o możliwości niespłacania pożyczki w ciągu 10 dni wynika z tygodniowego systemu ratalnego, jaki stosuje przy spłacie pożyczki. Spółka zapewniła jednocześnie, iż w przypadku złożenia przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu od umowy w terminie dziesięciodniowym, strony w terminie 14 dni dokonują rozliczeń biorąc pod uwagę wpłaconą ratę. Konsorcjum stwierdziło również, iż niejednokrotnie wyrażało zgodę na odstąpienie od umowy przez kredytobiorców po upływie ww. dziesięciodniowego terminu.

W swoim piśmie, Konsorcjum zaznaczyło, iż nie jest jego zamiarem działanie na szkodę konsumentów, a brak precyzji zapisów umowy o pożyczkę jest wynikiem niespójności przepisów w tym zakresie.

Pismem z dnia 17 marca 2006r., Prezes Urzędu wezwał Konsorcjum do przedstawienia wzorca umowy o pożyczkę i regulaminu udzielania pożyczek gotówkowych skorygowanego stosownie do wymogów ustawy o kredycie i ustawy o ochronie... oraz dołączenia umów pożyczki zawartych już na zgodnych z przepisami warunkach.

Odpowiadając na ww. wezwanie, Konsorcjum przedstawiło, jako załącznik do pisma z dnia 20 kwietnia 2006 r., nowo wprowadzone: wzorzec umowy oraz regulamin udzielania pożyczek gotówkowych, a także pięć umów o pożyczkę zawartych na podstawie ww. umowy i regulaminu. Spółka wskazała, iż gruntowna zmiana zarówno wzorca umowy pożyczki, jak i regulaminu udzielania pożyczek spowodowana jest wejściem w życie w dniu 20 lutego 2006 r., ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2006 r. Prezes Urzędu zmienił postanowienie z dnia 23 lutego 2006 r., w zakresie dotyczącym rozszerzenia przedmiotu postępowania wobec Spółki dodając kolejny punkt, obejmujący zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 1 Ustawy, polegającej na zobowiązaniu konsumentów do spłaty pierwszej raty pożyczki w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy, tj. przed upływem terminu do odstąpienia od umowy, co stanowi naruszenie art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o *kredycie konsumenckim*.

W odpowiedzi na powyższy zarzut Spółka oświadczyła, iż w jej ocenie w umowie umieszczona została jednoznaczna informacja o uprawnieniu konsumenta do niedokonywania spłaty pożyczki przed upływem terminu do odstąpienia od umowy.

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Konsorcjum Biznesowe Euro Inwest sp. z o.o. z siedzibą w Kórniku jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000104874. Działalność Spółki obejmuje m. in. udzielanie pożyczek pieniężnych poza systemem bankowym. *(karta akt postępowania wyjaśniającego – 12)*

Spółka udziela pożyczek w kwocie od 300 zł do 5000 zł na okres: 25, 35 lub 52 tygodni. Spłata odbywa się w systemie stałych rat tygodniowych, zaś klient przy podpisywaniu umowy otrzymuje tzw. „książeczkę spłat”, w której dokumentowane są wszystkie wpłacane raty.

Z tytułu zawarcia umowy Spółka pobiera od pożyczkobiorców opłatę wstępną w wysokości 5% od kwoty udzielonej pożyczki.

Warunkiem zawarcia umowy jest udokumentowanie zatrudnienia w ramach umowy o pracę na okres udzielenia pożyczki, otrzymywanie renty lub emerytury lub prowadzenie działalności gospodarczej albo gospodarstwa rolnego.

W umowach zawieranych z konsumentami Spółka stosuje wzorzec umowy o pożyczkę gotówkową oraz regulamin pożyczek gotówkowych. *(karty akt postępowania wyjaśniającego – 8 i 9)*. Przy zawieraniu umowy konsumenci udzielają Spółce szczegółowych danych, które umożliwiają jej ocenę zdolności kredytowej pożyczkobiorcy. Dane te są wpisywane do karty informacyjnej o kliencie, która stanowi integralną część umowy o pożyczkę *(karty akt postępowania wyjaśniającego – 10 i 11)*.

W celu zawarcia pożyczki klient jest obowiązany dostarczyć, zależnie od posiadanego dochodu - zaświadczenie o dochodach netto z tytułu umowy o pracę, odcinek renty lub emerytury, 3 odcinki ZUS w przypadku przedsiębiorcy lub KRUS w przypadku prowadzącego gospodarstwo rolne.

(karta akt postępowania wyjaśniającego – 129 -131)

Do dnia 20 lutego 2006 r. umowa podpisywana była wyłącznie w domu klienta. Również wyłącznie w domu klienta odbywała się spłata rat kredytu. Od ww. daty spłata pożyczki w domu jest jedną z opcji proponowanej przez Spółkę. Drugą jest możliwość spłaty pożyczki na wskazane przez Konsorcjum konto bankowe. Usługa obsługi pożyczki w domu jest płatna.

Jako zabezpieczenie pożyczki, Konsorcjum oferuje ubezpieczenie spłaty przez przystąpienie do Umowy Grupowego Ubezpieczenia na Życie – Ubezpieczenia Osób Zaciągających Pożyczki Gotówkowe zawartego pomiędzy Konsorcjum Biznesowym a Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A.

(karta akt postępowania w sprawie praktyk - 25)

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Stwierdzenie istnienia przedmiotowej praktyki wymaga więc spełnienia dwóch przesłanek:

1. bezprawności działania oraz
2. naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

Ad. 1. Bezprawność, do której odwołuje się ustawodawca, oznacza sprzeczność z prawem, a także z zasadami współżycia społecznego oraz z dobrymi obyczajami. Stanowisko takie znajduje oparcie w uzasadnieniu projektu rządowego ustawy nowelizacyjnej z dnia 5 lipca

2002 r. (Dz. U. nr 129, poz. 1102), która wprowadziła do Ustawy przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zgodnie z którym „same przepisy art. 23a – 23d ustawy nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, także zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów.”

W art. 23a ust. 2 ww. ustawy zamieszczono przykładowe wyliczenia praktyk zakazanych przez ustawodawcę. Katalog ten wymienia między innymi stosowanie klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, czyny nieuczciwej konkurencji naruszające zbiorowe interesy konsumentów oraz naruszenie prawa konsumenta do uzyskania rzetelnej i wyczerpującej informacji.

Ustawa nie definiuje pojęcia „zbiorowych interesów konsumentów”. Wskazuje jedynie, iż nie można ich utożsamiać z sumą indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw bliżej nieokreślonej liczby konsumentów, zarówno tych, którzy już zawarli umowy ze Spółką, jak i jej potencjalnych klientów. Widoczne jest więc, że bezprawne zachowanie Konsorcjum nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter indywidualny, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami kręgu klientów zarówno obecnych, jak i przyszłych.

Druga z przesłanek jest zatem spełniona w odniesieniu do działań Konsorcjum, natomiast przesłanka bezprawności będzie analizowana odrębnie dla każdego z zarzutów.

Jednym z podstawowych praw konsumentów jest prawo do bezpieczeństwa ekonomicznego, którego składową jest możliwość świadomego podejmowania decyzji w zakresie dokonywania wyboru dóbr i usług. Nie ulega wątpliwości, iż udzielanie konsumentom niepełnej lub wprowadzającej w błąd informacji pozbawia ich możliwości podjęcia racjonalnej, świadomej decyzji o wyborze usługi, jaką jest udzielenie pożyczki gotówkowej.

W odniesieniu do działań Konsorcjum polegających na obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, ich bezprawność można wywieść zarówno z przepisów ustawy o kredycie, jak i z zasad współzycia społecznego oraz z dobrych obyczajów obowiązujących przedsiębiorcę w obrocie konsumenckim.

Przede wszystkim Konsorcjum nie zamieszczało we wzorcu umowy, ani też w regulaminie udzielania pożyczek gotówkowych informacji o organie, który zarejestrował działalność kredytodawcy, co jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt. 1 ustawy o kredycie. Brak powyższej informacji jest nie tylko sprzeczny z przepisem ustawy o kredycie. Spółka nie wskazując organu, który zarejestrował prowadzoną przez niego działalność gospodarczą, uniemożliwiał konsumentom uzyskanie pełnej informacji zawartej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kolejnym uchybieniem przepisom ustawy o kredycie była praktyka polegająca na niewliczaniu do całkowitych kosztów kredytu opłaty przygotowawczej. Niewliczenie opłaty przygotowawczej powoduje, iż roczna rzeczywista stopa procentowa (RRSP) wyliczana na podstawie zawartego w ww. ustawie wzoru matematycznego i wskazująca jakie są realne ciężary związane z zawarciem umowy pożyczki, jest zaniżona. Tym samym konsument otrzymuje wprowadzającą w błąd informację i jest pozbawiony możliwości świadomej oceny oferty kredytowej. Działanie takie jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 9 oraz art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie.

W pkt. 12 wzorca umowy o pożyczkę gotówkową wskazano, iż „*Pożyczkodawca może żądać ustanowienia zabezpieczenia (...) w przypadku opóźnień ze spłatą przez Pożyczkobiorcę co najmniej dwóch rat*”. Postanowienie ww. jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim, jako że Spółka nie wskazała sposobu zabezpieczenia kredytu, ani też opłat jakie z tego tytułu należą się kredytobiorcy. Brak powyższych informacji powoduje, iż Spółka może dowolnie ustalić nie tylko sposób, ale i wysokość zabezpieczenia. Może to prowadzić do sytuacji, kiedy Spółka zażąda zabezpieczenia rażąco przewyższającego wartość długu. Sposób zabezpieczenia jest elementem umowy i ma wpływ na decyzję podejmowaną przez konsumenta – kredytobiorcę. Brak takiej informacji powoduje, iż konsument nie może podjąć świadomej decyzji o zawarciu umowy pożyczki. Działanie takie niewątpliwie narusza interes konsumentów, a tym samym jest sprzeczne z art. 23a Ustawy.

W toku prowadzonego postępowania Spółka dokonała stosownych zmian stosowanego wzorca umowy oraz regulaminu. Uzupełniono umowę pożyczki o informację dotyczącą organu rejestrowego, a przedłożone umowy wskazują, iż opłata przygotowawcza jest wliczana do całkowitego kosztu kredytu. W umowie znalazło się także postanowienie umożliwiające kredytobiorcom odstąpienie od umowy drogą listowną. Zlikwidowane też zostały postanowienia, które umożliwiały pożyczkodawcy ustanowienie zabezpieczenia pożyczki w trakcie trwania umowy. Jednocześnie wskazano, że sposobem zabezpieczenia spłaty pożyczki jest przystąpienie do Umowy Grupowego Ubezpieczenia na Życie – Ubezpieczenia Osób Zaciągających Pożyczki Gotówkowe zawartej pomiędzy Kredyt Express a Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A.

Zgodnie z art. 23e ust. 2 Ustawy, jeżeli przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Spółce zarzucono także stosowanie praktyki polegającej na niepodawaniu w umowie informacji o prawie konsumenta do niespłacania I raty pożyczki przed upływem terminu do odstąpienia od umowy. W toku postępowania Spółka w pkt. 23 umowy pożyczki zawarł postanowienie stanowiące, iż „*przed upływem terminu do odstąpienia od umowy pożyczkobiorca nie jest zobowiązany do spłaty kredytu ani zapłaty oprocentowania*”. Formalnie więc uczyniła zadość przepisowi art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie. Niemniej jednak Prezes Urzędu doszedł do przekonania, że ze względu na stosowany przez Konsorcjum system spłacania pożyczki (system rat tygodniowych) sama informacja o ww. uprawnieniu konsumenta jest niewystarczająca do ochrony jego praw, a skonstruowanie systemu spłaty w ten sposób, że pierwsza z rat płatna jest w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy jest sprzeczne z art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie, w myśl którego konsument nie ma obowiązku spłacania pożyczki w ciągu 10 dni od dnia zawarcia umowy.

W opinii Prezesa Urzędu narzucenie sposobu spłaty rat w systemie 7- dniowym także w przypadku pierwszej raty uniemożliwia konsumentom korzystanie z przysługujących im uprawnień.

W związku z powyższym orzeczono jak w punktach II i III sentencji decyzji.

Bezprawność działań Konsorcjum można również wywieść z przepisów ustawy o ochronie niektórych praw... Przepisy tej ustawy dotyczące umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa odnoszą się w zasadzie do wszelkich umów zawartych przez przedsiębiorcę z konsumentem w okolicznościach określonych w art. 1 tej ustawy. Nie ulega też wątpliwości, że przepisy te stosuje się do umów o świadczenie usług finansowych, z

wyjątkiem umów wymienionych w art. 5 tej ustawy. Należy zatem uznać, że przepisy o umowach zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa mają także zastosowanie do umów o kredyt konsumencki w rozumieniu art. 2 ustawy o kredycie zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa kredytodawcy.

W związku z faktem, iż Spółka zawierała umowy z konsumentami w ich mieszkaniach, tj. poza lokalem przedsiębiorstwa należy uznać, iż przepisy ustawy o ochronie niektórych praw...znajdują zastosowanie do oceny działań Konsorcjum.

Działania Spółki naruszają przede wszystkim art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw Zgodnie z tym przepisem, konsument ma prawo do odstąpienia od umowy także drogą listowną, zaś Spółka wprost dopuszczała odstąpienie od umowy tylko poprzez osobiste złożenie oświadczenia w jego siedzibie. Takie postanowienie nie tylko narusza przepis ustawy o ochronie niektórych praw..., ale również może utrudniać odstąpienie od umowy. Zważywszy na fakt, iż cała procedura zawarcia umowy i spłaty pożyczki odbywała się w domu kredytobiorcy, była ona szczególnie korzystną ofertą dla osób starszych, które nie mają możliwości dotarcia do siedziby kredytodawcy. W tej sytuacji konieczność osobistego doręczenia oświadczenia o odstąpieniu wręcz uniemożliwiało im skorzystanie z ustawowego uprawnienia od odstąpienia.

Dlatego też postanowienie to, jako naruszające interes konsumentów, było sprzeczne z art. 23a Ustawy.

Bezprawne działanie Konsorcjum polegało również na pozbawieniu konsumentów prawa zwrotu wszelkich poniesionych opłat, w tym opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta w terminie 10 dni od dnia jej zawarcia, co jest sprzeczne z art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw.... Co prawda art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż kredytodawca nie ma obowiązku zwrotu opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia kredytobiorcy od umowy. Jednakże z uwagi na fakt, iż umowa pożyczki zawierana jest poza lokalem przedsiębiorstwa, a także biorąc pod uwagę prokonsumencką wykładnię przepisów prawa, należy zastosować także przepisy ustawy o ochronie niektórych praw... , a co za tym idzie przyznać konsumentom prawo od zwrotu opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa.

Biorąc pod uwagę powyższe, jak również okoliczność, że Spółka z dniem 20.02.2006r. dostosowała stosowane wzorce do wymogów ustawowych, orzeczono jak w punkcie IV sentencji decyzji.

W myśl art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw..., konsumentowi należą się odsetki ustawowe za wszelkie przedpłaty dokonane przez konsumenta. W związku z powyższym Prezes Urzędu zarzucił Konsorcjum stosowanie praktyki polegającej na pozbawianiu konsumentów prawa do odsetek ustawowych za dokonane przedpłaty.

Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy charakteru spłaty I raty pożyczki, Prezes Urzędu doszedł do wniosku, że nie może być ona traktowana jak przedpłata w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw...

Zgodnie z art. 23d Ustawy jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w art. 23a Prezes Urzędu wydaje decyzję, w której stwierdza, że dana praktyka nie narusza zbiorowych interesów konsumentów.

Uznając, że wyżej opisane działania Spółki nie noszą znamion bezprawności, Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie V sentencji decyzji.

Za bezprawne, a więc nie mające żadnej podstawy prawnej, należy też uznać obciążanie kredytobiorców kosztami windykacji prowadzonej przez zewnętrzną firmę oraz kosztami korespondencji prowadzonej z konsumentem (15 zł za każdy wysłany list).

Prezes Urzędu nie kwestionuje, iż kredytobiorca ma obowiązek spłaty zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki, ale treścią tego zobowiązania nie jest już obowiązek zapłaty kosztów windykacji i innych opłat. Art. 477 k.c. stanowi, iż w razie zwłoki dłużnika wierzycielowi przysługują dwa niezależne roszczenia: o wykonanie zobowiązania oraz o naprawienie szkody wynikłej ze zwłoki. Dla realizacji tych uprawnień wierzyciel może wystąpić na drogę sądową w celu uzyskania tytułu wykonawczego, a następnie wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi. Zgodnie z art. 481 k.c. wierzyciel może również żądać odsetek za czas opóźnienia jeżeli dłużnik spóźnia się ze spełnieniem świadczenia. Pobierane przez Konsorcjum opłaty i koszty nie mają jednak charakteru odsetek za opóźnienie.

Ponoszone przez Spółkę koszty związane z dochodzeniem wierzytelności należą do kosztów prowadzonej działalności gospodarczej i nie mogą obciążać konsumentów – kredytobiorców. Specyfika prowadzonej działalności wręcz wymaga od Konsorcjum ponoszenia tego typu wydatków, są to koszty uzyskania przychodu.

W ocenie Prezesa Urzędu nie ma zatem wątpliwości, iż działanie Spółki polegające na obciążaniu kredytobiorców kosztami windykacji i korespondencji są pozbawione podstaw prawnych.

W toku postępowania Spółka usunęła z umowy postanowienia nakładające na konsumentów obowiązek poniesienia kosztów windykacji i korespondencji, a tym samym zaniechała stosowania zarzucanej praktyki.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie VI sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia**, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki

Otrzymuje:

Radca prawny Bożena Napierała
ul. 23 Października 97
Skrytka pocztowa 34
62 – 080 Tarnowo Podgórne